

Obywatel w urzędzie

- [Wprowadzenie](#)
- [Film](#)
- [Interaktywne ćwiczenia multimedialne](#)
- [Podsumowanie](#)
- [Słowniczek](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Urzędy są na każdym szczeblu samorządu terytorialnego najważniejszym łącznikiem między obywatelem a władzą. Ich sprawne działanie warunkuje realizację podstawowych zadań samorządu i umożliwia obywatelom normalne funkcjonowanie. Obok urzędów charakterystycznych dla samorządu terytorialnego istnieje też urząd wojewody, który jest łącznikiem między samorządem a administracją rządową.

Już wiesz

Przed zapoznaniem się z e-materiałem należy wiedzieć:

- jaka jest struktura samorządu terytorialnego w Polsce;
- jaką rolę w życiu człowieka odgrywa jego mała ojczyzna;
- czym są dowód osobisty i paszport.

Nauczysz się

- przedstawiś swoje prawa jako petenta w urzędzie oraz swoje obowiązki jako obywatela państwa;
- przedstawiś rodzaje spraw, które można załatwić w urzędach różnych jednostek samorządu terytorialnego;
- wyjaśnisz, gdzie i w jaki sposób obywatel może się odwołać od niekorzystnych decyzji podejmowanych przez urzędników;
- przedstawiś przykłady etycznego zachowania urzędników;
- wyjaśnisz, do czego służą dokumenty tożsamości (dowód osobisty i paszport);
- wyjaśnisz, do czego służy platforma internetowa ePUAP.

Film

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DBTuvQXci>

Film pod tytułem „Obywatel w urzędzie”

Źródło: LEARNETIC SA.

Interaktywne ćwiczenia multimedialne

Ćwiczenie 1

Ułóż jednostki samorządu terytorialnego w kolejności od największej do najmniejszej.

województwo

gmina

powiat

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DsyHUx9h6>

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Podsumowanie

Podsumowanie

1. Samorząd terytorialny w Polsce składa się z trzech jednostek – gminy, powiatu i województwa.
2. Wojewoda jest przedstawicielem administracji rządowej w terenie. Stanowi łącznik między samorządem oraz władzą centralną.
3. Podstawowym dokumentem zawierającym prawa obywatela jako petenta w urzędzie jest Kodeks postępowania administracyjnego. Prawa petenta są też zawarte w ustawie o samorządzie gminnym i ustawie o samorządzie powiatowym.
4. Jeżeli obywatel nie jest zadowolony z decyzji podjętej przez urzędników, przysługuje mu prawo do złożenia odpowiedniego wniosku lub skargi. W zależności od przedmiotu wniosku lub skargi, obywatel może je złożyć do odpowiedniej instytucji.
5. Urzędników w pracy zawodowej i postępowaniu wobec petentów obowiązują określone zasady. Często są one ujęte w formie Kodeksu etycznego postępowania.
6. Każdy obywatel posiada numer PESEL, który jest numerem ewidencyjnym pozwalającym urzędnikowi poznać dane personalne obywatela.
7. Obywatel ma obowiązek posiadać dowód osobisty jako dokument tożsamości. Może również posiadać drugi dokument tożsamości, jakim jest paszport.
8. Jednym z obowiązków obywatela jest płacenie podatków. Odbywa się ono poprzez wypełnienie deklaracji podatkowej PIT – podatku dochodowego od osób fizycznych.
9. Obecnie część spraw urzędowych można załatwić za pośrednictwem platformy internetowej ePUAP.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj poniższe zdania i zaznacz, czy są one prawdziwe, czy fałszywe.

	Prawda	Fałsz
Prawa obywatela, jako petenta w urzędzie, znajdziemy w kodeksie administracyjnym.	☐	☐
Zgodnie z ustawą o ewidencji ludności, w Polsce został zniesiony obowiązek meldunku.	☐	☐
Prawa obywatela wobec urzędu reguluje między innymi ustawa o samorządzie gminnym.	☐	☐

Słowniczek

Kodeks postępowania administracyjnego

ustawa regulująca działania urzędników rozstrzygających indywidualne sprawy obywateli

PESEL

Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności

PIT

podatek dochodowy od osób fizycznych

ePUAP (Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej)

platforma służąca do komunikacji między obywatelem a jednostkami administracji publicznej w sposób ujednolicony

Dla nauczyciela

Scenariusz

Autor

Learnetic

Temat zajęć

Obywatel w urzędzie

Grupa docelowa

szkoła ponadgimnazjalna, zakres podstawowy / szkoła podstawowa, klasa 8

Ogólny cel kształcenia

Uczeń charakteryzuje funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce

Kształtowane kompetencje kluczowe

1. Porozumiewanie się w języku ojczystym,
2. Porozumiewanie się w językach obcych,
3. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
4. Kompetencje informatyczne,
5. Umiejętność uczenia się,
6. Kompetencje społeczne i obywatelskie,
7. Inicjatywność i przedsiębiorczość,
8. Świadomość i ekspresja kulturalna.

Cele (szczegółowe) operacyjne

Uczeń:

- wie, w którym urzędzie można załatwić konkretne sprawy,
- wyjaśnia, kiedy i do kogo można się odwołać od niekorzystnej decyzji urzędowej,
- potrafi wypełnić przykładowe formularze urzędowe, umie wypełnić PIT,
- uzyskuje informacje o podstawowych zasadach opodatkowania i sposobach obliczania podatków w danym roku,
- rozumie podstawy etyki pracy urzędnika państwowego.

Metody/techniki kształcenia

- burza mózgów,
- pogadanka,
- wykład.

Formy organizacji pracy

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

Czynności organizacyjne. Nauczyciel podaje temat i cele zajęć.

W krótkim wykładzie nauczyciel przypomina strukturę samorządu terytorialnego w Polsce oraz okoliczności jej powstania. Posiłkując się fragmentem filmu (sceny 1–2), omawia podstawę prawną funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz działań reprezentujących go urzędników.

Faza realizacyjna

W kolejnej części lekcji nauczyciel organizuje w klasie krótki quiz na temat znajomości spraw, które obywatele załatwiają w urzędach poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. W przypadku trudności z jego rozwiązaniem, nauczyciel jeszcze raz dokładnie wyjaśnia, jakie sprawy obywatele mogą załatwić w jednostkach gminy, powiatu i województwa. W podsumowaniu tej części lekcji uczniowie oglądają kolejny fragment filmu (scena 3).

Uczniowie rozwiązują zadania interaktywne (od nr 1 do nr 3) utrwalające wiadomości zdobyte w trakcie oglądania filmu. Nauczyciel omawia wszystkie zadania, uczniowie podają odpowiedzi.

Posiłkując się kolejnym fragmentem filmu (scena 4), nauczyciel omawia kwestię możliwości odwołania od decyzji urzędu. Zwraca uwagę, że obowiązuje tu zasada rozpatrywania odwołania przez organ wyższej instancji, jednak obywatel składa to odwołanie za pośrednictwem organu, który niekorzystną dla niego decyzję wydał. Jeśli i z tą decyzją obywatel się nie zgodzi, ma prawo odwołać się do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W kolejnej części zajęć nauczyciel zwraca uwagę, że skuteczna praca urzędnika wymaga spełnienia podstawowego warunku, jakim jest wiedza o naszych danych osobowych. Bez niej urzędnik nie będzie w stanie rozpatrzyć żadnej z naszych spraw. Nauczyciel zadaje pytanie:

W jaki sposób urzędnik identyfikuje nas jako obywateli państwa i mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego?

Uczniowie metodą burzy mózgów formułują propozycje. W razie potrzeby nauczyciel tak kieruje odpowiedziami uczniów, aby pojawiły się informacje na temat numeru PESEL oraz dowodu osobistego. Następnie uczniowie oglądają kolejny fragment filmu (scena 5–7).

Uczniowie rozwiązują zadania interaktywne (od nr 4 do nr 6) utrwalające wiadomości zdobyte w trakcie oglądania filmu. Nauczyciel omawia wszystkie zadania, uczniowie podają odpowiedzi.

Odwołując się do zapisów konstytucji RP na temat obowiązków obywateli, nauczyciel poleca uczniom, aby wymienili obowiązki obywateli. Gdy pojawia się informacja o podatkach, nauczyciel pyta, czy któryś z uczniów widział już zeznanie podatkowe, jakie wypełnia każda dorosła osoba osiągająca dochody. Następnie rozdaje wzory zeznań podatkowych PIT i wyjaśnia, że zadaniem uczniów będzie ich wypełnienie. Uczniowie oglądają fragment filmu (sceny 8), a następnie uzupełniają zeznanie. Po wykonaniu zadania nauczyciel pyta uczniów o trudności, jakie pojawiły się w trakcie wykonywania tego zadania. Następnie informuje, że co roku wiele osób ma z tym zadaniem ogromne problemy i kieruje się z prośbą o pomoc do różnych instytucji. Warto jednak nauczyć się robić to samodzielnie, gdyż często z taką pomocą wiążą się dodatkowe koszty.

Odwołując się do ostatniego fragmentu filmu (scena 10), nauczyciel przedstawia cel istnienia platformy ePUAP oraz przykładowe sprawy urzędowe, które obywatel za jej pośrednictwem może załatwić.

Faza podsumowująca

Uczniowie rozwiązują zadania interaktywne (od nr 7 do nr 10) utrwalające wiadomości zdobyte w trakcie oglądania filmu. Nauczyciel omawia wszystkie zadania, uczniowie podają odpowiedzi.

Nauczyciel inicjuje pogadankę w celu omówienia i utrwalenia zagadnień poruszonych w filmie i na zajęciach. Uczniowie oceniają, w jakim stopniu poszerzyli swoje wiadomości o funkcjonowaniu i zadaniach urzędów różnych szczebli samorządu terytorialnego oraz urzędów państwowych. Wyjaśniają również jakie mają prawa w relacjach z urzędnikami.

Nauczyciel podsumowuje lekcję, wykorzystując do tego ostatnią stronę „Podsumowanie”.

Praca domowa

Przygotuj tekst w formie instruktażu, w którym opisziesz sposób załatwienia wybranej przez siebie sprawy w urzędzie.

Metryczka

Tytuł

Obywatel w urzędzie

Temat lekcji z e-podręcznika, do którego e-materiał się odnosi

Obywatel w urzędzie

Przedmiot

WOS

Etap edukacyjny

IV/szkoła ponadgimnazjalna, zakres podstawowy / VIII klasa szkoły podstawowej

Podstawa programowa

1. Młody obywatel w urzędzie.

Uczeń:

- 1) wyjaśnia, jak nabywa się obywatelstwo polskie i unijne,
- 2) ustala, w jakim urzędzie i w jaki sposób uzyskuje się dowód osobisty, paszport, prawo jazdy, jak rejestruje się motocykl i samochód,
- 4) uzyskuje informację publiczną na zadany temat w odpowiednim urzędzie,
- 5) wyjaśnia, co może zrobić obywatel, gdy nie zgadza się z decyzją urzędu,
- 6) sporządza urzędowy wniosek, skargę i odwołanie.

Nowa podstawa programowa

VI. Społeczność lokalna. Uczeń:

2) przedstawia, jak zorganizowany jest urząd gminy (miasta/dzielnicy); podaje, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy; przedstawia możliwości załatwienia spraw poprzez e-urząd; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wniosek o wydanie tymczasowego dowodu osobistego;

Kompetencje kluczowe

1. Porozumiewanie się w języku ojczystym,
2. Porozumiewanie się w językach obcych,
3. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje nauko-techniczne,
4. Kompetencje informatyczne,
5. Umiejętność uczenia się,
6. Kompetencje społeczne i obywatelskie,
7. Inicjatywność i przedsiębiorczość,
8. Świadomość i ekspresja kulturalna.

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Uczeń:

- wie, w którym urzędzie można załatwić konkretne sprawy;
- wyjaśnia, kiedy i do kogo można się odwołać od niekorzystnej decyzji urzędowej;
- potrafi wypełnić przykładowe formularze urzędowe, umie wypełnić PIT;
- uzyskuje informacje o podstawowych zasadach opodatkowania i sposobach obliczania podatków w danym roku;
- rozumie podstawy etyki pracy urzędnika państwowego.

Powiązanie z e-podręcznikiem

<http://www.epodreczniki.pl/reader/c/248295/v/latest/t/student-canon/m/tLDfBQHcR6>

<http://www.epodreczniki.pl/reader/c/248295/v/latest/t/student-canon/m/tHUWSqjvOD>